

Protokoll fört vid det sextioåttonde sammanträdet med styrelsen för Stiftelsen för Strategisk Forskning den 7 februari 2005

Mötet genomfördes på Stiftelsens kansli, World Trade Center, Stockholm.

Deltagande ledamöter

Lena Hjelm-Wallén, ordförande
Per Andersson
Lars Björck, t o m § 10
Ulla Grönlund, ej § 7
Göran Johnsson
Håkan Lane, ej § 4

Carola Lemne
Lennart Låftman, t o m § 9
Karin Markides
Eva Olsson, ej § 4 och 5
Tuula Teeri, ej § 5 och 6a
Jan Uddenfeldt, t o m § 6

Anmält förhinder

Birgit Norinder

Deltagare från kansliet

Staffan Normark, VD, ej § 11
Björn Brandt, vice VD, sekreterare
Anders Sjölund, planeringschef
Ingela Agrell
Inger Florin

Kerstin Hagwall
Ingvar Isfeldt
Olof Lindgren
Lena-Kajsa Sidén
Henryk Wos

Adjungeringar

§ 4 Gunnar Edwall
§ 5 Thomas Johannesson
§ 7 Lars-Ivar Elding
§ 10 Billy Fredriksson

§ 1 Fastställande av dagordning

Den utsända dagordningen godkändes.

§ 2 Val av justerare, föregående mötes protokoll, adjungeringar, ev jäv

Karin Markides utsågs att tillsammans med ordföranden justera protokollet.

Protokoll från styrelsens 67:e sammanträde hade sänts ut inför sammanträdet. Protokollet lades med godkännande till handlingarna.

Noterades att Eva Olsson och Håkan Lane är jäviga vad gäller Anslag Bio-X (§ 4), att Eva Olsson är jävig vad gäller strategiska forskningscentra (§ 5) och Tuula Teeri är jävig vad gäller strategiska forskningscentra (§§ 5 och 6a) samt att Ulla Grönlund är jävig vad gäller Rädda Vasa (§ 7).

§ 3 Anmälan av beslut fattade med stöd av delegation

En förteckning över beslut fattade med stöd av delegation hade bifogats kallelsen (bilaga 1).

§ 4 Anslag Bio-X

Styrelsen beslöt vid sammanträde den 16 september 2003 att avsätta 55 milj kr för utlysning av ett program för ramanslag att genomföras i tvärvetenskaplig samverkan mellan en "Bio-partner" och en "X-partner". Styrelsen beslutade om de närmare förutsättningarna för utlysningen vid sitt möte den 9 juni 2004. En svensk-nordisk beredningskommitté utsågs, ledd av Gunnar Edwall, Ericsson AB. Utlysningen offentliggjordes den 23 juni med sista ansökningsdag den 26 oktober. En skriftlig lägesrapport lämnades inför styrelsens sammanträde den 14 december 2004.

Vid ansökningstidens utgång hade 153 ansökningar inkommit. Beredningskommittén har sedan genomfört urvalet i två steg, först inom kommittén och i andra steget med hjälp av internationella granskare. Beredningskommittén föreslår stiftelsen att bevilja tio Bio-X-konstellationer ramanslag och att avsätta ett litet belopp till programövergripande aktiviteter. Gunnar Edwall presenterade kommitténs förslag.

Styrelsen betonade i diskussionen betydelsen av att de 29 sökande, som bedömts i det senare urvalssteget men inte kommit med i den slutgiltiga prioriteringen, gavs en informativ redovisning av skälen till att de uteslutits.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja 54 milj kr i anslag fördelat på 5,5 milj kr vardera till de åtta första grupperna och 5 milj kr vardera till de båda andra grupperna enligt nedan.

Enejder, Annika & Gustafsson, Lena	båda Chalmers
Frisén, Jonas & Lundeberg, Joakim	KI resp KTH
Hertz, Hans & Brahme, Anders	KTH resp KI
Kirik, Deniz & Golman, Klaes	båda LU
Nyström, Thomas & Hanstorp, Dag	GU resp Chalmers
Richter Dahlfors, Agneta & Berggren, Magnus	KI resp LiU
Smith, Edvard & Strömberg, Roger	båda KI
Ulfendahl, Mats & Haviland, David	KI resp KTH
Nilsson, Dan-E & Sparr, Gunnar	båda LU
von Heijne, Gunnar & Widengren, Jerker	SU resp KTH, samt

att reservera återstoden, 1 milj kr, för gemensamma övergripande insatser för uppföljning m m under ledning av en programkommitté.

§ 5 Strategiska forskningscentra – aktuell information om beredningsläget

Thomas Johannesson, ordförande i utlysningkommittén för strategiska forskningscentra, presenterade det aktuella beredningsläget för inkomna ansökningar. Av de 230 föransökningar som kom in har kommittén och dess tre paneler efter en strategisk bedömning och efter diskussioner med högskoleledningar beslutat bereda 53 sökande tillfälle att inge fullständiga ansökningar. Johannessons bedömning var att sammanvägningen av de olika panelernas bedömningar lett till en välavvägd kompromiss, där balansen mellan områden och tillämpningar är god.

I diskussionen efterfrågades en utförligare belysning av hur kommittén bedömt projektens nytta för samhälle och näringsliv samt en överblick över områden som fallit vid sidan av de prioriterade.

Materialforskning och energiforskning nämndes som sådana områden. Ej tillgodosedda områden kommer att belysas i det inledda strategiarbetet. Styrelsen noterade vidare att nyttoaspekten kommer att vara central även i den fortsatta beredningen av de fullständiga ansökningarna. Utlysning- och beredningsformen är ny för stiftelsen och det finns därför ett särskilt behov för styrelsen att få insikt i panelernas arbetssätt och erfarenheter för en ömsesidig läroprocess.

Ordföranden framförde stiftelsens tack till utlysningkommittén för det omfattande nedlagda arbetet som också fortsätter under hela 2005.

§ 6 Strategisk planering

Stiftelsen beslutade i december 2004 att inleda ett arbete i syfte att uppdatera stiftelsens strategi och policy under 2005. Ett förslag till vissa förändringar av den aktuella utlysningen av strategiska centra, som är central i stiftelsens verksamhet kommande år samt visst underlagsmaterial för en första preliminär diskussion kring strategiarbetet hade bifogats kallelsen.

a) Alternativ ram för genomförande av programmet för Strategiska Forskningscentra

Styrelsen diskuterade verkställande direktörens förslag till viss utökning av programmet för strategiska centra med högst 400 milj kr, vilket skulle möjliggöra en utökning av antalet centra som slutligt beviljas.

Förslagets för- och nackdelar diskuterades och styrelsen beslöt att återremittera förslaget till verkställande direktören för ytterligare beredning inför ett eventuellt beslut vid aprilsammanträdet. Ett förslag skulle tentativt kunna utgå från den mindre ökning utlysningkommittén ansåg rimlig. Detta skulle möjliggöra viss ökning av antalet centra och medel därutöver till riktade insatser mot strategiska områden, som inte täckts av inrättade centra, och förutsätta en viss senareläggning av en eventuell ny stor utlysning motsvarande den aktuella. En mer fullständig analys av förslagets konsekvenser för kapital och planerad verksamhet bör ingå i ett slutligt förslag.

Styrelsen *beslöt*

att uppdra åt verkställande direktören att till nästa sammanträde återkomma med ett mer preciserat förslag till eventuella förändringar av programmet för strategiska centra i enlighet med styrelsens diskussion.

b) Strategiarbetet under 2005

Styrelsen diskuterade arbetsformer och planering för det beslutade strategiarbetet. I diskussionen pekades på möjligheten att ställa olika utvärderande frågor till ett antal stora anslagsmottagare och till relevanta forskningsavsnämre i näringsliv och samhälle. En arbetsgrupp ur styrelsen med uppgift att samordna och förbereda styrelsens diskussioner och beslut bör tillsättas.

Styrelsen *beslöt*

att tillsätta en arbetsgrupp bestående av styrelseledamöterna Per Andersson, Göran Johnsson, Karin Markides, Jan Uddenfeldt och Tuula Teeri för beredning av strategifrågorna.

§ 7 Projektet Bevara Vasa

Stiftelsen beviljade den 5 november 2002, § 12, ett bidrag på 1 milj kr till projektet "Bevara Vasa" under förutsättning att ett antal övriga forskningsfinansiärer också medverkar. Övriga externa offentliga finansiärer är Formas, Riksantikvarieämbetet, Riksbankens Jubileumsfond och VINNOVA.

Statens maritima museer har i skrivelse den 8 november 2004 anhållit om ytterligare medel om 2,5 milj kr från finansiärerna för att kunna fullfölja fas 2 inom projektet. Projektsamordnaren, professor Lars-Ivar

Elding, Lund presenterade projektets aktuella läge. Verkställande direktören föreslår styrelsen besluta att bevilja 500 000 kr som stiftelsens del av finansieringen av projektet.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja 500 000 kr till projektet "Bevara Vasa" utöver tidigare beviljade medel om 1 milj kr. Beloppet är ett slutanslag.

§ 8 Utlysning Senior Individual Grant – etapp 2

Vid sammanträdet den 9-10 april 2003 beslöt stiftelsens styrelse att utlysa ett program för särskilt framstående seniora forskare, Senior Individual Grant (SIG). Syftet med programmet är att möjliggöra förnyelse för seniora forskare med en stark forskningskarriär bakom sig och med en önskan och beredskap att söka nya utmaningar. Programmet indelades i två etapper. För den första etappen beviljade styrelsen, den 1 april 2004 anslag på 1,5 milj kr vardera till 18 forskare för att dessa skulle kunna byta forskningsmiljö och där utveckla nya tankar och idéer.

Ett förslag till ram för utlysningen av etapp två har utarbetats. Den skall ge möjlighet för cirka två tredjedelar av de forskare som fick anslag i första etappen att genomföra ett projekt som innebär förnyelse och som är baserat på inspiration och erfarenheter från den första etappen.

Styrelsen pekade på vikten av att de sökande redovisar den strategiska relevansen av sin planerade forskning. En viss förändring av den föreslagna beredningskommittén skulle vidare tillföra förnyelsekvalitet även i beredningsarbetet.

Styrelsen *beslöt*

att utlysa den andra etappen av SIG omfattande 10 - 14 anslag på vardera 5 - 7 milj kr för en treårig forskningsverksamhet, i enlighet med bifogad PM (bilaga 2),

att avsätta 72 milj kr för denna utlysning ur 2005 års budget, samt

att tidigare tillsatt beredningskommitté efter viss förnyelse av sammansättningen, ges i uppdrag att bereda ansökningarna även i denna etapp.

§ 9 Ingvar Carlsson Award

Vid sammanträdet den 14 december 2004 beslöt stiftelsens styrelse att inrätta ett hemvändarprogram för unga postdoktorer "Ingvar Carlsson Award" inom en ram av 20 milj kr. Syftet med det nyinrättade programmet är att identifiera och stödja yngre hemvändande postdoktorer med ambition att starta en självständig och nyskapande forskningsverksamhet i Sverige.

Ett förslag till utlysningstext har tagits fram i samråd med en utlysningssgrupp. Styrelsen diskuterade textförslaget och gjorde några tillägg i formuleringarna vad gäller syfte och ambitioner i enlighet med bilaga 3.

Styrelsen *beslöt*

att med de ändringar som gjordes vid diskussionen godkänna förslaget till utlysningstext för hemvändarprogrammet för unga postdoktorer "Ingvar Carlsson Award", samt

att avsätta 20 milj kr för denna utlysning ur 2005 års budget.

§ 10 Information och meddelanden m m

Inkomna ärenden

Förteckning över inkomna ärenden hade bifogats kallelsen.

Stiftelsens kapital

Stiftelsens totala förmögenhet den 31 december 2004	8 863 milj kr
Beviljade ej utbetalda anslag vid årsskiftet 04/05	2 082 milj kr
Utbetalt under 2004	595 milj kr
Nya åtaganden under 2005	170 milj kr
Utbetalt under 2005 t o m 25 jan	11 milj kr.

Av ovan beviljade men ej utbetalda anslag inklusive året nya åtaganden är 783 milj kr ännu ej fördelade till enskilda anslagsmottagare.

Kapitalet har under 2004 ökat med 210 milj kr (2,4 %) efter samtliga utgifter. Kapitalavkastningen under 2004 var 9,2 % (Stockholmsbörsen 21,3 %, riskfria räntan SSVX 180d 2,6 %). Uttagen 2004 uppgick till 6,8 % av kapitalet vid ingången av året.

ProViking lägesrapport

Produktframtagningsprogrammet ProViking har som tidigare meddelats fördelat anslag i sin sista anslagsomgång. Programmets styrelseordförande Billy Fredriksson från SAAB presenterade programmets läge och hittillsvarande resultat.

Kompletterande utlysning i tillämpad matematik

Stiftelsen utlyste 2001 sammanlagt 80 milj kr för forskning inom tillämpad matematik och beräkningsmatematik i Sverige. 67,2 milj kr fördelades i juni 2002. Resterande 12,8 milj kr innehölls för förstärkt stöd efter tre år till de mest framgångsrika programmen. Verkställande direktören presenterade ett förslag till beredningskommitté för att hantera utlysningen. I enlighet med budgeten för 2005 (styrelsen 2004-12-14, § 4) kommer verkställande direktören att senare återkomma med ett förslag till viss utökning av ramen för utlysningen.

Den föreslagna utlysningkommittén överensstämmer med den grupp som hanterade den föregående utlysningen kompletterad med en ren matematiker och en avnämnanrepresentant.

Styrelsen beslöt

att godkänna förslaget till utlysningkommitté.

Interaktiva institutets uppgående i nytt IT-institut

En avsiktsförklaring, som i huvudsak överensstämmer med det utkast som presenterades på styrelsesammanträdet i december har undertecknats (bilaga 4). IRECO har bildat en interimstyrelse för det nya IKT-institutet och diskussionerna kring ett samgående fortsätter med avsikt att genomföra intentionerna i avsiktsförklaringen senast den 30 juni 2005. Aktiebolaget Interaktiva Institutet kommer enligt planeringen att finnas kvar i varje fall under huvuddelen av innevarande år och verkställande direktören bemyndigades att lämna underlag för utseende av styrelseledamöter i institutet inför beslut på bolagsstämman under våren.

Nano-X

Verkställande direktören har tillsammans med professor Tord Claeson, som utsetts till ordförande i utlysningkommittén, diskuterat kommitténs sammansättning och det arbete som kommer att inledas senare under våren.

Aktuell pressbevakning

Ett antal pressklipp som berör stiftelsens verksamhet hade bifogats kallelsen.

I-centra - beredningsläge

Den för stiftelsen, VINNOVA och KK-stiftelsen gemensamma beredningsgruppen har arbetat vidare med utlysningstexten för det planerade forskningsinstitutetsprogrammet. KK-stiftelsen har, mot bakgrund av den

senarelagda forskningspropositionen, ännu inte fattat beslut om sitt eventuella stöd till programmet. Stiftelsens beslut om stöd fattades under förutsättning av att övriga parter också bidrar till programmet. Mot bakgrund av angelägenheten att få igång programmet utan alltför stark försening bör möjligheten att initiera programmet utan KK-stiftelsens deltagande, men med förhoppningen att de kommer med senare, övervägas.

Styrelsen *beslöt*

att bemyndiga verkställande direktören, att om så bedöms nödvändigt, godkänna att stiftelsen tillsammans med VINNOVA utlyser programmet inom den mindre ram som tillsammans beslutats av nämnda två finansiärer.

Strukturgenomiksamarbetet

Planeringsarbetet fortsätter med VINNOVA som samordnande part. Karin Markides meddelade att Staffan Normark ingår i den nationella styrelsen och att Katarina Nordlund, VINNOVA ingår i det vetenskapliga rådet.

Ny medarbetare på stiftelsens kansli

Joakim Amorim, f 1969, f n handläggare på Vetenskapsrådet har anställts som ny handläggare på stiftelsens kansli fr o m 1 april 2005. Amorim disputerade 2001 inom stiftelsens forskarskola Energisystem och handlägger inom VR frågor inom kondenserade materiens fysik. Amorim kommer inom stiftelsen bl a att arbeta med frågor inom materialvetenskaps- och mikroelektronikområdena.

Halvtidsutvärdering av ramanslag inom LV-området

Halvtidsutvärderingar av två ramanslag med kommentarer från anslagsinnehavarna hade för kännedom bifogats kallelsen.

Rekryteringsanslag avseende stiftelseprogram i bioinformatik

En ansökan har inkommit om rekryteringsstöd till Stockholm Bioinformatics Center (SBC). SBC startades år 2000 som ett samarbete mellan KI, KTH och SU med stöd från stiftelsen på 40 milj kr och med Gunnar von Heijne som centrumledare. När avtalstiden för den stiftelsestödda perioden för centret nu är avslutad kommer centret att integreras i SU-KTH:s högskolestruktur. En ny professur i bioinformatik med uppgift att leda centret är under tillsättande. För att underlätta rekryteringsarbetet ansöker centret om ett stöd på 5 Milj kr för en 4-årsperiod..

Styrelsen diskuterade förslaget och såg det inte som rimligt att öppna möjligheten för program under avslutning att få tilläggsfinansiering utan att mycket speciella skäl föreligger. Några sådana hade inte redovisats i ansökan. Styrelsen uppdrog åt verkställande direktören att meddela detta till den sökande.

Klagomål över urvalet av INGVAR-anslagsmottagare.

Stiftelsens fattade den 14 december 2004 beslut om anslagsmottagare inom programmet Framtidens forskningsledare (INGVAR). Doc.Elisabeth Sauer-Eriksson, Umeå har i skrivelse till stiftelsen anfört kritik mot att en välmeriterad forskare inte beviljats anslag. Ordföranden besvarar skrivelsen.

§ 11 Övriga frågor

Stiftelsens verkställande direktör sedan 1999, professor Staffan Normark, har anmält att han fr o m 2006 önskar återgå till forskning, vilket styrelsen från stiftelsens synpunkt med beklagande noterade. Ordföranden och vice ordföranden har under viss tid fört diskussioner med Normark om formerna för Normarks frånträdande av tjänsten. Stiftelsen bör omgående inleda rekryteringsprocessen för ny verkställande direktör samt fastställa de villkor som skall tillämpas när Normark lämnar tjänsten.

Beträffande ev omstartsbidrag till Normarks forskning föreslog ordföranden att detta skulle behandlas på grundval av en ansökan enligt samma modell som tillämpats för forskare som stiftelsen tidigare beviljat särskilda anslag för att behålla dem i svensk forskning. Ansökan bör därefter granskas av oberoende internationella experter.

En rekryteringsgrupp bör tillsättas för att förbereda rekryteringen av ny verkställande direktör. I uppdraget bör ingå att diskutera profilen på lämpliga kandidater, utforma annonsförslag, lämna ett förslag till ny verkställande direktör till styrelsen samt bereda frågor om anställningsvillkor m m.

Styrelsen *beslöt*

att utse Lars Björck, Ulla Grönlund, Lena Hjelm-Wallén, Carola Lemne och Eva Olsson till ledamöter i den särskilda rekryteringsgruppen. Sammankallande är Hjelm-Wallén.

Vid behandlingen av denna fråga deltog endast styrelsens ledamöter och sekreteraren.

Björn Brandt
sekreterare

Karin Markides
vald justerare

Lena Hjelm-Wallén
ordförande